

Middel	actieve stof	Toe- passings- tijdstip	Advies dose- ring ml/gr per 100l	Advies dose- ring kg/ha of l/ha	Milieu-effecten						Resistentie- risico volgens FRAC	Nuttige organismen		
					Grondwater		Water- leven	Lucht	Bodemleven			Bestuivers	Bestrijders	
					1,5-3%	3-6%			1,5-3%	3-6%				
					organische stofklassen			organische stofklassen						
					MBP	MBP	MBP	kg a.s./ha	MBP	MBP				
Schimmelbestrijding														
Aliette WG	fosethyl-aluminium	mrt-aug	300	50	0	0	0	3,20	300	300	laag	B	B	
Baycor Flow ¹	bitertanol	mrt-aug	90	0,9	0	0	1	0,01	4	4	middel	A	A	
Daconil 500 vloeibaar	chloorthalonil	mrt-aug	300	3	249	3	6	0,23	78	78	laag	A	A	
Delan DF	dithianon	mrt-aug	100	1	0	0	230	0,01	4	4		A	A	
Exact-Vloeibaar	triadimenol	mrt-aug	300	3	12	0	0	0,00	6	6	middel	A	A	
Fenomenal ² (0,1 l / l potgrond; 400 m ³ potgrond/ha)	fenamidone, fosethyl-aluminium	mrt-aug	50	20	1440	140	100	1,00	360	360	laag	?	?	
Flint	trifloxystrobin	mrt-aug	12,5	0,125	0	0	3	0,01	0	0	hoog	A	A	
Folicur SC, 75% driftreductie ³	tebuconazool	mrt-aug	60	0,6	0	0	3	0,01	35	35	middel	A	A	
Fubol Gold	metalaxyl-M, mancozeb	mrt-aug	300	3	480	63	3	0,27	18	18	middel	?	?	
Kenbyo	kresoxim-methyl	mrt-aug	100	1	3200	2500	13	0,03	10	7	hoog	?	A	
Mirage Plus 570 SC ⁵	folpet, prochloraz	mrt-aug	350	3,5	0	0	49	1,46	53	35	laag	A	A	
Nimrod vlb	bupirimaat	mrt-aug	200	2	220	0	14	0,09	60	42	middel	A	A	
Ortiva ⁶	azoxistrobin	mrt-aug	100	1	75	1	1	0,00	26	26	hoog	A	A	
Ridomil Gold ²	metalaxyl-M	mrt-aug	6,3	0,0625	75	0	0	0,01	0	0	middel	?	?	
Rovral aquaflo	iprodion	mrt-aug	200	2	2	0	2	0,03	0	0	hoog	A	A	
Spirit 9, 90% driftreductie ^{9,10}	folpet, tebuconazool	mrt-aug	350	1,4	0	0	9	0,56	23	23	laag	?	C	
spuitzwavel	zwavel	mrt-aug	400	4	4	4	4	1,09	4	4	laag	B	B	
Switch	fludioxonil, cyprodinil	mrt-aug	80	0,8	40	2	96	0,08	600	616	laag/middel	?	B	
Teldor	fenhexamide	mrt-aug	150	1,5	0	0	2	0,02	5	5	middel	?	B	
Tilt 250 EC ¹	propiconazool	mrt-aug	100	1	0	0	1	0,03	1	1	middel	A	A	
Topsin M Vloeibaar ⁷	thiofanaat-methyl	mrt-aug	400	4	520	4	0	0,16	1640	1640	hoog	A	A	
Trimangol 80 WP	maneb	mrt-aug	300	3	240	78	8	0,27	9	9	laag	?	?	
Schimmelbestrijding, alleen toegelaten onder glas					ruimte ⁴	overig ⁴								
Meltatox ⁴	dodemorph-acetate	mrt-aug	250	2,5	2,5	2,5							A	B
Insectenbestrijding														
Actara	thiamethoxam	mrt-aug	10	0,1	7	1	0	0,00	1	81	middel	?	?	
Admire	imidacloprid	mrt-aug	10	0,1	280	7	0	0,00	19	19		C	C	
Admire O-teq	imidacloprid	mrt-aug	20	0,2	280	7	0	0,00	19	19		C	C	
Calypso	thiacloprid	mrt-aug	50	0,5	1	0	6	0,00	95	95		B	B	
dimethoaat (diverse middelen) ²	dimethoaat	mrt-aug	100	1	0	0	1	0,11	63	63		C	C	
Gazelle	acetamiprid	mrt-aug	25	0,25	3	0	4	0,00	40	40		B	C	
Neemazal	azadirachtin	mrt-aug	250	2,5	0	0	0	0,00	5	5		B	A	
Nomolt	teflubenzuron	mrt-aug	100	1	0	0	2100	0,00	170	93		C	B	
Pirimor	pirimicarb	mrt-aug	50	0,5	125	2	55	0,08	300	265		A	A	
Plenum 50 WG	pymetrozine	mrt-aug	50	0,5	0	0	0	0,01	6	6		A	A	
Runner ⁶	methoxifenocid	mrt-aug	40	0,4	88	4	0	0,01	4	4		A	A	
Splendid/ Decis ¹	deltametrin	mrt-aug	30	0,3	0	0	51	0,00	0	0		B	C	
Spruzit R concentraat	piperonylbutoxide, pyrethrinen	mrt-aug	1000	10	0	0	20	?	0	0	middel	?	?	
Steward	indoxacarb	mrt-aug	17	0,17	1	0	2	0,00	0	0		B	B	
Teppeki	flonicarb	mrt-aug	14	0,14	0	0	0	0,00	0	0	hoog	A	A	
Xen Tari WG	bacillus thuringiensis	mrt-aug	100	1	0	0	0	0,00	15	15		A	A	
Mijtenbestrijding														
Apollo	clofentezin	mrt-aug	30	0,3	0	0	42	0,00	28	15		A	A	
Cantack	acequinocyl	mrt-aug	100	1	2	0	1	0,01	1	1	middel	?	?	
Envidor	spirodiclofen	mrt-aug	40	0,4	6	2	0	0,01	2	2		?	?	
Floramite	bifenazaat	mrt-aug	40	0,4	0	0	3	0,01	1	1		A	A	
Masai 25 WG	tebufenpyrad	mrt-aug	40	0,4	0	0	24	0,00	14	8		A	B	
Milbexnock	milbemectin	mrt-aug	50	0,5	0	0	5	0,00	1	1		?	C	
Nissorun Vloeibaar ¹	hexythiazox	mrt-aug	120	1,2	0	0	1	0,02	0	0		A	A	
Vertimec Gold	abamectine	mrt-aug	50	0,5	0	0	1	0,00	3	3	middel	B	C	
Aaltjesbestrijding ⁸ (in kg/ha of l/ha)														
metam-natrium	metam-natrium	mrt-aug		750	3750	1500	0	38,25	112500	112500		A	C	

¹ Toelating, toepassing volgens nieuw etiket of opgebruiktermijn.

² Alleen toegelaten in containerteelt. De milieu-effecten gelden alleen bij niet-recirculeren.

³ Deze middelen moeten met driftreducerende dop gespoten worden van 75%.

⁴ Alleen toegelaten onder glas. Ruimte = MBP ruimte-behandeling. Overig = MBP overige technieken.

⁵ Maximaal 1,4 l/ha; maximaal 400 l/ha; alleen gewas < 50 cm.

⁶ Niet toegelaten in grondwaterbeschermingsgebied.

⁷ Alleen toegelaten door middel van dompelbehandeling van plantgoed.

⁸ Bij aaltjesbestrijding is de drift 0%.

⁹ Maximaal 4 toepassingen per groeiseizoen, gewashoogte max. 50 cm, max. 400 l/ha.

¹⁰ Voor dit middel gelden driftbeperkende maatregelen: drift = 0,1%.

Legenda		Eenheid	Kleuren			
Grondwater	MBP		≤ 100	> 100 en ≤ 1000	> 1000	
Waterleven	MBP		≤ 10	> 10 en ≤ 100	> 100	
Lucht	kg a.s./ha		≤ 0,12	> 0,12 en ≤ 0,42	> 0,42	
Bodemleven	MBP		≤ 100	> 100 en ≤ 1000	> 1000	
Nuttige organismen	A	Bruikbaar in geïntegr. teelt	B	Beperkt bruikbaar	C	Niet bruikbaar
	?	Risico niet bekend				

Milieu-effectenkaarten een handig hulpmiddel

Tussen gewasbeschermingsmiddelen bestaan grote verschillen in de milieubelasting van het grondwater, het waterleven, de lucht en de schadelijkheid voor natuurlijke vijanden. Door hier bij uw keuze van gewasbeschermingsmiddelen rekening mee te houden, helpt u de milieubelasting te verminderen. Milieu-effectenkaarten en de milieumeetlat zijn goede hulpmiddelen om middelen met elkaar te vergelijken. Voor een aantal middelen zijn goede en minder milieubelastende alternatieven voorhanden.

Hoe werken milieu-effectenkaarten?

Milieu-effectenkaarten geven inzicht in de milieubelasting van gewasbeschermingsmiddelen. Op de kaarten vindt u informatie over het risico van uitspoeling naar grondwater, waterleven in de sloot, vervluchtiging naar de lucht en nuttige organismen zoals bestuivers en natuurlijke vijanden. Voor verschillende gewasgroepen zijn milieu-effectenkaarten opgesteld door CLM in samenwerking met Telen met toekomst. De Nederlandse Bond van Boomkwekers heeft de kaarten verspreid. U kunt de kaarten ook downloaden op www.telenmettoekomst.nl

Kijk en vergelijk

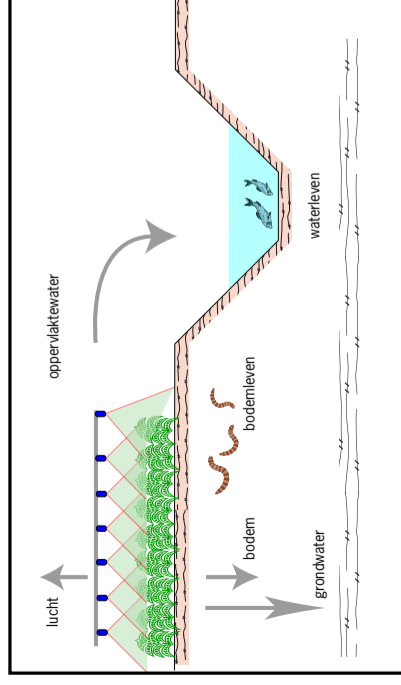
Op de kaarten ziet u de verschillende gewasbeschermingsmiddelen staan. Achter ieder middel staat de adviesdosering in kg per ha of liter per ha. Niet iedere kilo werkzame stof is echter even schadelijk voor het milieu. Daarom is het beter te kijken naar de milieu-effecten van een bespuiting. Gebruik bij voorkeur 'groene' middelen. Dit zijn middelen met een laag aantal milieubelastingspunten (MBP) of kg actieve stof per ha. Oranje en rode middelen zijn schadelijker.

Ga bij de keuze zelf na welke milieu-effecten op uw bedrijf het meest belangrijk zijn. Licht uw bedrijf in een gebied met veel sloten dan is het belangrijker om rekening te houden met het risico op waterleven dan wanneer er geen sloten in de nabije omgeving zijn.

Het is niet alleen belangrijk om bij de middenkeuze rekening te houden met de effectiviteit van een middel en de milieubelasting, maar ook met resistentie management en het effect op natuurlijke vijanden. Zo heeft bijvoorbeeld Pirimor een iets hogere milieubelasting, maar is het veilig voor bijen en hommels en natuurlijke vijanden zoals sluipwespen, lieveheersbeestjes en roofmijten. In verband met resistentie is het belangrijk middelen af te wisselen.

Hoe zijn de punten berekend?

De milieubelastingspunten zijn voor een groot deel afgeleid van de CLM-Milieumeetlat. Het CLM gebruikt hiervoor gegevens van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Als een fabrikant nieuw onderzoek aanlevert waaruit blijkt dat de milieubelasting minder is, dan worden de milieubelastingspunten aangepast.

Effecten van gewasbeschermingsmiddelen in open teelten

Bereken milieubelasting

Stel u wilt op uw bedrijf 4 ha spuiten tegen meeldauw met Kenbyo. U gebruikt 1 liter per ha. Volgens de milieumeetlat en milieu-effectenkaarten scoort 1 liter Kenbyo 3200 mbp voor grondwater, 10 voor bodemleven en 13 mbp voor waterleven uitgaande van 1% drift en 1,5 tot 3% organische stof. Het spuiten van 4 ha met Kenbyo zorgt dus voor 4 keer zoveel milieubelasting, ofwel 12800 mbp voor grondwater, 40 voor bodemleven en 52 mbp voor waterleven. Als alternatief kunt u beter Ortiva of Flint toepassen. Beide middelen geven een lagere milieubelasting.

Toelichting en streefwaarden

Met de Milieu-effectenkaarten is het mogelijk om bestrijdingsmiddelen te vergelijken op het risico voor uitspoeling naar het grondwater, waterleven in de sloot, vervluchtiging naar de lucht, bodemleven en nuttige organismen.

- Het risico voor uitspoeling naar het grondwater is weergegeven in Milieubelastingspunten (MBP). Een score van 100 MBP komt overeen met de toelatingsnorm van het College voor de toelating van gewas-beschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Het risico voor uitspoeling is vaak afhankelijk van de hoeveelheid neerslag die valt. Daarom is op deze kaart (indien relevant) onderscheid gemaakt in toepassingstijdstip. In het najaar regent het immers meer dan in het voorjaar.
- Het risico voor waterleven is weergegeven in Milieubelastingspunten (MBP). Een score van 10 MBP komt overeen met de toelatingsnorm van het College voor de toelating van gewas-beschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). De milieubelasting voor waterleven wordt bepaald door de hoeveelheid drift. Deze kaart gaat standaard uit van 1% drift. Voor middelen waarvoor op het etiket extra driftbeperkende maatregelen zijn voorgeschreven is gerekend met een lager driftpercentage.
- De vervluchtiging naar de lucht is weergegeven in kg actieve stof/hectare. Streefwaarde in Telen met toekomst is 0,42 kg a.s./ha. De waarden op de kaart zijn afkomstig van Alterra en RIVM.
- Bij middelen uit dezelfde resistentiegroep (zie code) kan kruisresistentie optreden, b.v. Kenbyo en Flint behoren tot dezelfde groep (11). Raadpleeg ook de etiketten van de middelen: m.n. bij de recenter toegelaten middelen staan hierop vaak aanbevelingen ter verlaaging van de kans op resistentie vermeld.
- Het risico voor bodemleven is weergegeven in Milieubelastingspunten (MBP). Een score van 100 MBP komt overeen met de toelatingsnorm van het College voor de toelating van gewas-beschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). De milieubelasting voor het bodemleven is afhankelijk van het organische stofgehalte van de bodem.
- Het risico voor bestrijders (natuurlijke vijanden zoals sluipwespen, lieveheersbeestjes, roofmijten) en bestuivers (bijen en hommels) is weergegeven met een symbool. Dit symbool geeft de bruikbaarheid in geïntegreerde teelt weer en is een samenvoeging van de effecten van bestrijdingsmiddelen voor elk afzonderlijk nuttig organisme. Meer gedetailleerde informatie kunt u vinden in de neveneffectengidsen van de verschillende leveranciers van nuttige organismen.

Informatie

Deze kaart is opgesteld door Telen met toekomst, in samenwerking met CLM; verspreiding vindt plaats in samenwerking met de Nederlandse Bond van Boomkwekers.

De punten voor grondwater, waterleven en bodemleven zijn afgeleid van de CLM-Milieumeetlat. De BRI lucht is afkomstig van PPO, Alterra en RIVM en de symbolen voor nuttige organismen zijn gebaseerd op de neveneffectengids van Koppert Biological Systems. Voor meer informatie kunt u terecht bij uw begeleider van Telen met toekomst. De Milieu-effectenkaarten zijn digitaal verkrijgbaar op www.telenmettoekomst.nl.

Aansprakelijkheid

CLM en Telen met toekomst aanvaarden geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van eventueel in de Milieu-effectenkaart voorkomende onjuistheden en voor onbedoeld gebruik van de kaart.

